Fietsroute Rivierengebied 58 km – Natuur- en landschapsbeleving

De fietsroute volgt de dijken van de rivieren Merwede, Waal, en Maas tussen de vestingsteden Gorinchem, Zaltbommel en Woudrichem en Slot Loevestein. De graslanden en akkers op de uiterwaarden worden afgewisseld met talrijke natuurgebieden. Cultuurhistorisch waardevolle woonkernen en de uiterwaarden geven samen met de grote rivieren boeiende vergezichten. Veerponten en de kenmerkende Martinus Nijhoffbrug bij Zaltbommel zijn belangrijke verbindingsschakels tussen de oevers van de rivieren.
De rivierenlandschappen bieden een bijzondere natuur- en landschapsbeleving in een voor Nederland kenmerkend rivierengebied. Het is een mooie en boeiende fietstocht langs de grote rivieren.

Tijdens de fietstocht is vanaf de dijken van natuurgebieden te genieten. De meeste gebieden zijn opengesteld. Het zijn ook ideale locaties voor een pauze en/of voor een wandeling tijdens een fietstocht.
De vestingsteden Gorinchem, Zaltbommel, en Woudrichem zijn onder meer te herkennen aan hun vestingmuren, stadwallen, stadspoorten, stadsgrachten en monumentale gebouwen. Slot Loevestein staat waar de rivieren Maas en Waal/Merwede samenstroomden, zoals het al eeuwenlang in Munnikenland staat. Als een standvastig Slot.
Het gebied was eerst grotendeels onderdeel van de Oude Hollandse Waterlinie en later in de 19e en 20e eeuw van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Fort Vuren herinnert bijvoorbeeld aan deze laatste verdedigingslinie.

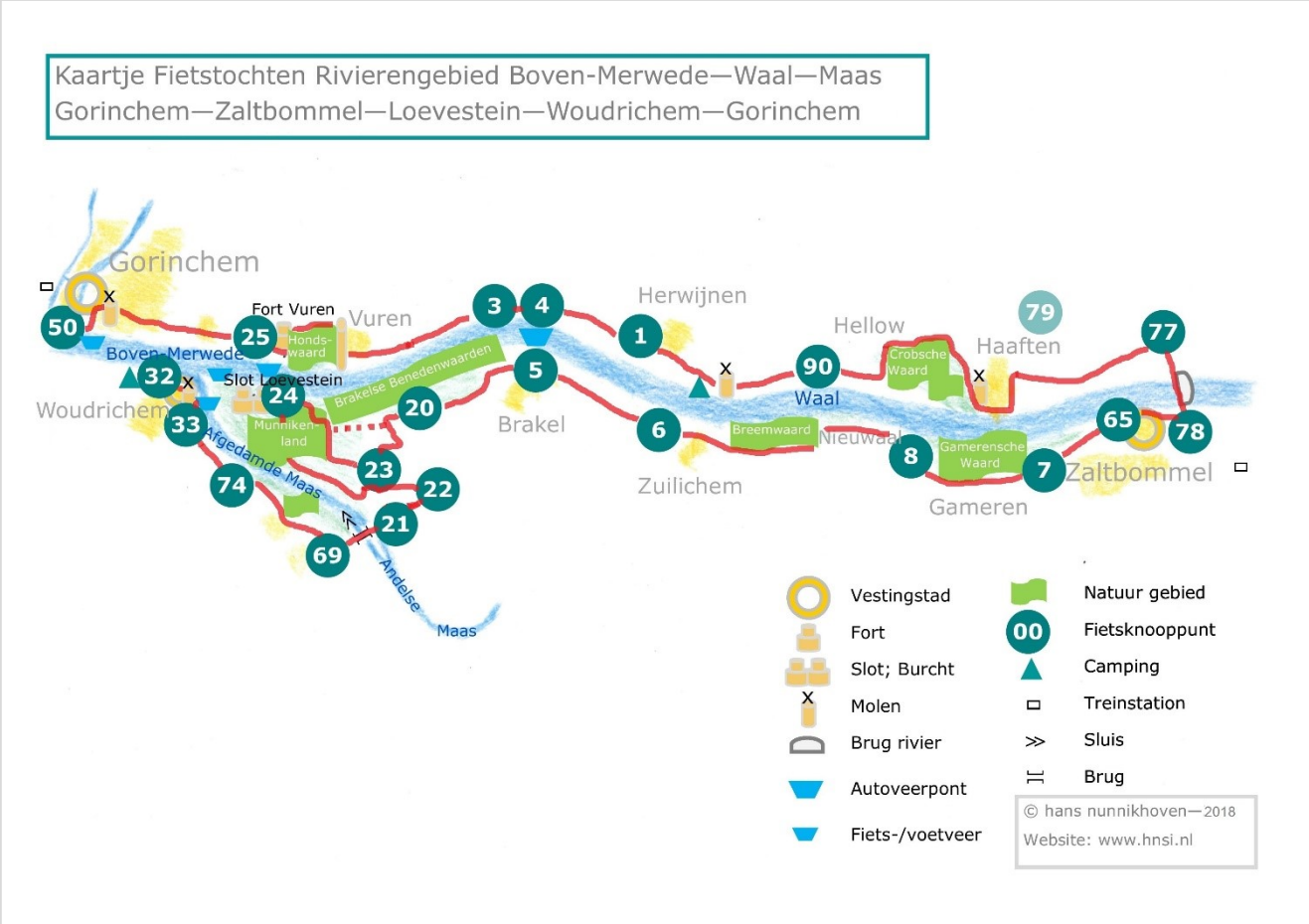

De afgelopen decennia zijn in het rivierengebied talrijke projecten uitgevoerd ten behoeve van de waterveiligheid. Het gaat onder meer om dijkverhoging en dijkversterking. Onlangs is een groot project in het kader van het projectenprogramma Ruimte voor de Rivier afgerond; project Munnikenland in de wijde omgeving van Slot Loevestein. Naast de nieuw aangelegde fiets- en wandelpaden zijn een aantal ingrijpende veranderingen van het nieuw ingerichte gebied tijdens een fietstocht duidelijk te herkennen. Zoals afgegraven dijken en uiterwaarden alsook nieuw aangelegde dijken.

De fietsroute als geheel heeft een lengte van 58 km. Er zijn echter diverse mogelijkheden om de fietsroute in te korten. Bij de korte versie wordt gebruik gemaakt van de veerpont Herwijnen-Brakel. Hiermee wordt de lengte ongeveer gehalveerd tot 28 km. Veerponten elders, geven andere kortere fietstochten. De verbinding met de veerpont Zaltbommel-Slot Loevestein verkort een fietstocht met 20 km.

Voor particulier-individueel-persoonlijk gebruik is de routebeschrijving en de achtergrondinformatie met tips, uit te printen met het bestand dat weergegeven wordt op de website hnsi.nl. Totaal heeft een ‘boekje’ 16 bladzijden afgedrukt op 4 vellen papier (A4-formaat). Het is een handzame routebeschrijving tijdens de fietstocht. De korte routebeschrijving met de fietsknooppunten staat op bladzijde 8.

© hans nunnikhoven – juli 2017 en juli 2018

Routebeschrijving Fietsroute Rivierengebied – 58 km
Natuur- en landschapsbeleving
Gorinchem – Vuren - Herwijnen – Haaften – Zaltbommel – Brakel – Slot Loevestein – Woudrichem - Gorinchem

De fietsroute heeft als begin- en eindpunt fietsknooppunt 50 in Gorinchem. KNP 50 bevindt zich Buiten de Waterpoort bij de aanlegsteigers van de veerboten. Via de dijken van Merwede en Waal en de brug bij Zaltbommel wordt het eerste deel van de route gefietst. Van Zaltbommel volgt de route de rivierdijken naar Slot Loevestein en vervolgens naar Woudrichem. De vaartocht met de veerboot Woudrichem-Gorinchem terug naar KNP 50, is het laatste onderdeel van de fietstocht.

De lengte van de fietsroute is circa 58 km. Een korte versie van de route is mogelijk door de veerpont tussen Herwijnen en Brakel (tussen KNP 04 en 05) te gebruiken. Hiermee wordt de lengte van de tocht ongeveer gehalveerd.
Een andere mogelijkheid is om het traject Zaltbommel-Slot Loevestein af te leggen met een veerboot van Riveer. De vaartijd is 45 minuten. Dit vaartraject is nieuw in 2018. De met de fiets af te leggen fietsroute wordt hiermee met circa 20 km verkort.

Beschrijving fietsroute
Fiets van KNP 50 - Buiten de Waterpoort – over het Eind aan de Lingenhaven. Sla rechtsaf en ga de brug over. Fiets door de Robberstraat en over de Kalkhaven. Sla bij de tweede straat linksaf en direct daarna rechtsaf – richting KNP 25. Volg de Lombardstraat en de Dalemwal tot voorbij de Dalempoort en Korenmolen De Hoop. Sla bij de kruising op de dijk rechtsaf en volg de dijk langs de rivier. De rivierdijk verandert van naam; van Dalemsedijk in Merwededijk en vervolgens in de Waaldijk bij Hoogdalem en verder.

Volg de rivierdijk eenvoudigweg naar KNP 25 bij Fort Vuren. Onderweg zijn aan de overkant van de rivier Woudrichem en vervolgens Slot Loevestein te zien.
Vervolg de route vanaf KNP 25 langs de fortgracht en langs de voormalige steenfabriek met het natuurgebied de Hondswaard, naar KNP 04 bij de veerpont Herwijnen-Brakel. De afstand van het beginpunt van de tocht naar de veerpont is ruim 9 km.

Vanaf de veerpont Herwijnen-Brakel (KNP 04) volgt het traject naar de brug bij Zaltbommel. Na de knooppunten 01 en 90 ligt KNP 77 bij de oprit van de brug en vervolgens KNP 78 aan de rand van de stadskern van Zaltbommel De afstand van KNP 04 naar KNP 78 is circa 15 km.

Tijdens de fietstocht wordt bij Hellouw en Haaften de Crobsche Waard gepasseerd. Een uitgestrekt natuurgebied in een terrein waar lange tijd klei gewonnen is voor steenfabrieken. De vele voormalige kleiputten zijn opvallende landschapselementen. Nog steeds staat hier een steenproducten producerende steenfabriek.

© hans nunnikhoven – juli 2017 en juli 2018

In Haaften staat binnendijks op de dijk Korenmolen De Blauwe Reiger. Een karakteristieke molen die ook vanaf de overkant van de rivier een bijzonder landschapsbeeld geeft.
Aan de rivierkant in Haaften komt de Martinus Nijhoffbrug meer en meer in het rivierlandschap op de voorgrond. Deze vrij recent gebouwde brug is een bijzonder bouwwerk dat van veraf te herkennen is. De contouren van de oude in gebruik zijnde spoorbrug achter de verkeersbrug zijn eveneens te zien.

Fiets in Haaften niet naar KNP 79, maar blijf de Waalbandijk volgen. Vervolg de dijk na de scherpe bocht naar links bij het kerkje, ongeveer 700 meter tot de T-splitsing. Vervolg de route bij deze splitsing rechtsaf en volg het fietspad van de Hertog Karelweg. Vervolg de route na ongeveer 700 meter op de kruising met de provinciale weg, rechtsaf de Waalbandijk naar KNP 77. Blijf de dijk volgen tot de oprit van de verkeersbrug van de A2. Fiets bij dit knooppunt rechtsaf over het fietspad de brug op, richting KNP 78.

Na het hoogste punt op de brug dient al nadat enkele honderden meters naar beneden is gefietst, met een scherpe bocht rechtsaf, het fietspad richting Zaltbommel gevolgd te worden. Dit is niet zo duidelijk te zien. Opletten!! Sla vlak daarna bij de T-splitsing (KNP 78) op de dijk linksaf, richting Zaltbommel. Volg de bordjes voor KNP 65. Fiets na het inrijden van de oude stadskern van Zaltbommel rechtsaf, volg de bordjes voor de Sterke Dijkenroute en voor KNP 65 richting de Waalkade.

In de nabije omgeving van de Waalkade zijn diverse mogelijkheden om wat te drinken en/of te eten. De Markt (via de Waterstraat) bevindt zich op minder dan tweehonderd van de Waalkade. Een pauzeplaats bij of in een van de natuurgebieden ligt meerdere kilometers voorbij Zaltbommel. In de Gamerensche Waard of in de Breemwaard tussen Nieuwaal en Zuilichem.
Vlakbij de Waalkade - aan de Veerweg - bevindt zich de opstaplocatie van de veerboot Zaltbommel-Slot Loevestein. In de periode 7 juli t/m 26 augustus (2018) vaart de veerboot 5x per dag, 7 dagen per week. De Veerweg bevindt zich aan het einde van de Waalkade, op het punt waar deze kade een bocht naar links maakt. De Veerweg ligt aan de rechterkant van de kade.

Fiets vanaf de Waalkade over de Molenwal richting KNP 65. Sla bij dit knooppunt rechtsaf de Gamerschedijk op. De Gamerensche Waard ligt enkele kilometers verder. Bij KNP 07. De fietstocht volgt vanaf KNP 07 grotendeels de Waalbandijk via de knooppunten 08 en 06 naar KNP 05, bovenaan de Veerdam in Brakel. De afstand van Zaltbommel tot Brakel bedraagt circa 15 km.

© hans nunnikhoven – juli 2017 en juli 2018

Op de dijk van Zaltbommel naar de Gamerensche Waard vallen zowel de overzijde van de rivier als de weelderig begroeide uiterwaarden aan deze kant op. Bij de Gamerensche Waard is de stromende watergeul met de aangrenzende wilgenbossen vanaf de dijk te zien.
Vanaf KNP 07 bestaat het eerste gedeelte van het fietstraject uit een prachtig mooi fietspad over een relatief nieuw stuk dijk (een zogenaamde 'omdijk') langs de uitgestrekte Gamerensche Waard. Vervolgens worden Natuurgebied de Breemwaard en de dorpen Nieuwaal en Zuilichem gepasseerd. Brakel ligt ongeveer drie kilometer voorbij Zuilichem. De dijkdorpen en de uiterwaarden met de natuurgebieden bieden samen met de rivier voortdurend veranderende rivierlandschappen.

Volg vanaf KNP 05 bovenaan de Veerdam in Brakel de fietsroute richting Slot Loevestein; via de knooppunten 20-23-24. Het eerste gedeelte volgt de dijk langs Brakel. Neem vervolgens aan de rand van het dorp het fietspad richting Slot Loevestein. Naar rechts via het fietspad de dijk op. Volg de dijk naar KNP 20 en vervolgens richting KNP 23. Na KNP 20 loopt de dijk eerst nog enkele honderden meters evenwijdig aan de rivier om daarna met een scherpe bocht van negentig graden naar links te buigen. Merk op dat bij deze bocht in het verlengde van de rivier een stuk dijk langs de rivier ontbreekt. Dit stuk dijk is enkele jaren geleden afgegraven. De brede en hoge dijk naar links – de Wakkere Dijk - is nieuw aangelegd. Op de Wakkere Dijk loopt het fietspad naar KNP 23 aan het einde van de dijk. De dijk maakt voor KNP 23 nog scherpe bochten naar rechts en links. Fiets voor Slot Loevestein (KNP 24) over de Wakkere Dijk naar KNP 23 en vervolgens via het fietspad dat bij dit knooppunt naar beneden het Munnikenland inloopt. De weg buigt rechtsaf en volgt verderop de door het Munnikenland slingerende oude toegangsweg naar het Slot. De fietsafstand van Brakel naar Slot Loevestein bedraagt circa 8 km.

Neem voor een andere en kortere route het fietspad direct na de scherpe bocht aan het begin van de Wakkere Dijk. Dit fietspad gaat aan de rechterkant de dijk af, het

© hans nunnikhoven – juli 2017 en juli 2018

Munnikenland in. Het fietspad komt ook uit op de oude toegangsweg naar Slot Loevestein. Sla voor Slot Loevestein rechtsaf.

In Munnikenland lopen Grote Grazers in kleine kuddes vrij rond. Ze kunnen ook op de weg en/of fietspad lopen. Houd afstand en geef de dieren de tijd om de weg over steken en/of aan de kant te gaan.

Tijdens de fietstocht is te zien dat de afgegraven uiterwaarden en Munnikenland inderdaad opmerkelijk laag in het rivierenlandschap liggen. Een stuk rivierdijk langs de rivier de Waal ontbreekt tussen Brakel en Slot Loevestein. En een nieuwe hoge en opvallend brede dijk ligt met twee scherpe knikken aan de rand van het Munnikenland. Een groot aaneengesloten natuurgebied is ontstaan. Een belangrijke functie van het opnieuw ingerichte gebied is de verhoging van de waterveiligheid in het rivierengebied.
De centrale toegang tot het Slot bevindt zich bij de slotbrug. Ongeveer 500 meter van de parkeerplaats. Horecavoorzieningen bevinden zich binnen de muren. Het Slot zelf is te bezoeken. In de directe omgeving van Slot Loevestein zijn diverse mogelijkheden voor een wandeling. Zie voor diverse informatie de website van Slot Loevestein

De fietstocht vervolgen kan op de onderstaande manieren. Let daarbij op de diverse dienstregelingen van de veerboten. Zie de websites -www.rivier.nl- en

© hans nunnikhoven – juli 2017 en juli 2018

-www.voetveerwoudrichem.nl. In het zomerseizoen zijn er veel mogelijkheden. In de andere seizoenen zijn de mogelijkheden beperkter of is alleen de fietsvariant mogelijk.
*Met de veerboot vanaf Slot Loevestein terugvaren via Woudrichem naar KNP 50 in Gorinchem. De veerboottocht is eventueel te onderbreken in Woudrichem.
* Met het voet- en fietsveer Slot Loevestein-Woudrichem over de Afgedamde Maas naar Woudrichem varen. Volg hiervoor het routebordje bij Slot Loevestein. Neem na een bezoek aan Woudrichem de veerboot naar KNP 50 in Gorinchem.
* Fietsend door het Munnikenland en langs de Afgedamde Maas naar Woudrichem en vervolgens met de veerboot naar KNP 50 in Gorinchem. Een fietsafstand van circa 10 km. Zie hiervoor de onderstaande beschrijving.

De fietsroute vervolgen naar Woudrichem. Neem vanaf de parkeerplaats de weg aan de rechterkant en volg deze door het Munnikenland en langs de Afgedamde Maas naar KNP 23 bovenaan de Wakkere Dijk. Fiets vervolgens naar KNP 22 aan de provinciale verkeersweg. Sla rechtsaf en passeer KNP 21 en daarna de brug over de sluis. Sla vervolgens bij KNP 69 rechtsaf. Volg het fietspad over de ‘omdijk’ naar KNP 74 aan de oorspronkelijke dijk. Sla rechtsaf en fiets over de dijk naar de knooppunten 33 en 32 in Woudrichem. Naar de aanlegplaats van de veerboot Woudrichem-Gorinchem.
De fietsafstand Slot Loevestein-Woudrichem is ongeveer 10 km. De veerboot komt in Gorinchem aan bij KNP 50 - Buiten de Waterpoort.

© hans nunnikhoven – juli 2017 en juli 2018

Korte routebeschrijving en fietstochten met minder fietskilometers

De fietsknooppunten op een rijtje

KNP 50 (Gorinchem)-25-03-04 (veerpont Herwijnen-Brakel)-01-90-77-78 (Zaltbommel)-65-07-08-06-05 (veerpont Brakel-Herwijnen)-20-23-24 (Slot Loevestein)-23-22-21-69-74-33-32 (veerpont Woudrichem-Gorinchem) - 50 Buiten de Waterpoort, Gorinchem.

Diverse mogelijkheden voor fietstochten met minder fietskilometers

De totale lengte van de fietstocht is circa 58 km. Een kortere variant is mogelijk. Gebruik hiervoor de veerpont Herwijnen-Brakel bij KNP 04. En vervolg in Brakel via KNP 05 de route zoals is beschreven naar Slot Loevestein, Woudrichem en Gorinchem. De afstand van een fietstocht wordt hierdoor gehalveerd tot circa 28 km.
Gebruik maken van de veerboten tussen Slot Loevestein en Woudrichem is eveneens een mogelijkheid. Dit verkort de fietsafstand met ongeveer 8 km.

Een andere invulling van de fietstocht is mogelijk door gebruik te maken van de veerboot op het nieuwe vaartraject Zaltbommel-Slot Loevestein (KNP 24). Deze veerdienst wordt verzorgd door Riveer. Met de veerboot wordt ruim 20 km van de fietsroute varend afgelegd over rivier de Waal. Van Zaltbommel naar Slot Loevestein en vice versa. In de ochtend vaart de veerboot eenmaal direct van Gorinchem naar Zaltbommel en in de namiddag eenmaal direct van Zaltbommel naar Gorinchem. Vlakbij de Waalkade in Zaltbommel - aan de Veerweg - bevindt zich de opstaplocatie van de veerboot Zaltbommel-Slot Loevestein. De aanlegsteiger Slot Loevestein bevindt zich vlakbij de ingang van het Slot (KNP 24). In de periode 7 juli t/m 26 augustus (2018) vaart de veerboot 5x per dag, 7 dagen per week. Daarna t/m 23 september alleen in de weekenden. Vaartijd is circa 45 minuten. Tarief vaartocht is een uitgebreide dagkaart. Deze kaart kan de gehele dag gebruikt worden op alle veren van Riveer.

© hans nunnikhoven – juli 2017 en juli 2018

Achtergrondinformatie, Tips en Aandachtspunten

Fietsroute Rivierengebied

Natuur- en landschapsgebieden

Op de route bevinden zich een aantal natuur- en landschapsgebieden. Deze bieden de fietsroute extra dimensies. Over de dijken er langs fietsen is een mooie ervaring. Een korte of langere wandeling in een gebied kan een belevenis op zich zijn. In Munnikenland loopt de fietsroute meerdere kilometers door het natuurgebied.
Bordjes bij de ingang van de gebieden geven algemene informatie over en specifieke aanwijzingen voor het desbetreffende gebied. Bijvoorbeeld of een ontmoeting met grote grazers tijdens een wandeling te verwachten is. Let bij een wandeling in de uiterwaarden op de waterstanden in de rivieren. Bij hoge waterstanden en/of tijdens of vlak na perioden met regen kunnen uiterwaarden (gedeeltelijk) niet toegankelijk zijn.
Meer weten over een natuur- en landschapsgebied op de route? Kijk dan zeker ook eens op de websites van Staatsbosbeheer, Brabants Landschap en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied.

Buiten de Dalempoort en Altenawal (Gorinchem) en de Rijkswal (Woudrichem)

Het gaat hierbij niet om gebieden zoals de andere gebieden. Het zijn uitkijklocaties over de rivieren. Ze liggen op de fietsroute. In Gorinchem zijn bij de Korenmolen de Hoop en vanaf de wal vergezichten over de rivieren en uiterwaarden in de omgeving. Hier vandaan zijn Woudrichem en Slot Loevestein te zien. Molen De Hoop en de Dalempoort zijn monumentale bouwwerken aan de rand van de oude binnenstad.
In Woudrichem ligt de Rijkswal vlakbij de aanlegsteiger van de veerpont. Aan de kant van de Afgedamde Maas zijn er vergezichten richting Slot Loevestein. Aan de kant van de Merwede zijn er vergezichten over de rivier richting Gorinchem en over de uiterwaarden tussen Woudrichem en Sleeuwijk. Dichterbij is de Historische Haven van Woudrichem te zien.

Hondswaard (Staatsbosbeheer)

De Hondswaard is een voormalig bedrijfsterrein van een steenfabriek in Vuren. De productie van bakstenen in de steenfabriek is na ruim 100 jaar productie aan het eind van de vorige eeuw definitief gestopt. Enkele droog- en bakovens en de hoge schoorsteen staan nog wel in het uiterwaardenlandschap. De onderdelen van het oude fabriekscomplex zijn vanachter een afrastering te zien.
Bij de oude fabriek alsook bij de oude kleiwinputten in de omgeving, is een natuur- en landschapsgebied ingericht; De Hondswaard. Het is een gebied waar gewandeld kan worden. Vanaf de uiterwaarden geeft het gebied uitzicht op rivier de Waal, Slot Loevestein en de Brakelse Benedenwaarden.

© hans nunnikhoven – juli 2017 en juli 2018

Crobsche Waard (Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied)

Dit uitgestrekte gebied ligt tussen de KNP 90 en KNP 77 in de omgeving van Hellouw en Haaften. Het natuur- en landschapsgebied is mede ontstaan als gevolg van de afgravingen van klei en zand. Vanuit dit gebied is er prachtig zicht op de Waal, korenmolen De Blauwe Reiger en de overgebleven hoektoren van de ruïne Goudenstein (1672). Aan de overkant van de rivier ligt De Gamerensche Waard.
Via een onverhard voetpad langs de rivier is richting Haaften te lopen. Dit pad komt bij de dijk uit. Via de dijk of via het onverharde pad onderaan de dijk is terug te lopen naar het beginpunt van de wandeling. Molen De Blauwe Reiger wordt gepasseerd. De afstand van deze wandeling is ruim 5 km. Op deze wijze een rondje lopen is alleen mogelijk bij lage waterstanden.

Gamerensche Waard (Staatsbosbeheer)

Dit gebied heeft een aanzienlijke omvang van circa 200 ha en ligt op het terrein van de voormalige steenfabriek De Ruiterwaard. De gebouwen van de steenfabriek zijn in 1997 verwijderd. In het gebied heeft bij de dijkversterking natuurbouw plaats gevonden. Enkele waterlopen staan in verbinding met de Waal en brengt het rivierwater voortdurend in het gebied. Gevolg is een dynamisch natuurgebied met moerasbossen. De stromende nevengeulen in de Gamerensche Waard worden ecologisch als een groot succes gezien. Het gebied heeft een grote dynamiek en grote biodiversiteit.
Het gebied is een goede illustratie voor veranderingen in het rivierengebied waarbij waterveiligheid en het creëren van nieuwe natuur- en landschapswaarden samengaan. Het is een uniek natuurgebied. Daarbij heeft het gebied belangrijke recreatieven waarden gekregen.
De geulen langs de rivier de Waal geven bij gemiddelde en hogere waterstanden een stelsel van bredere en smallere stroompjes met diverse eilandjes. De oevers en sommige eilandjes hebben een weelderige begroeiing met onder meer diverse soorten

© hans nunnikhoven – juli 2017 en juli 2018

wilgen. Bij hogere waterstanden vormen zich enkele sterk stromende nevengeulen van de Waal. De eilandjes raken grotendeels overstroomd. Aan de overkant van de rivier zijn de molen alsook het kerkje op de dijk in Haaften te zien.

De Breemwaard (Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied)
Dit gebied heeft geen stromende nevengeulen. Wel overstroomt het door de lage ligging met enige regelmaat. Het gebied kent echte riviernatuur met een lage dynamiek. Tot de hoge waterstanden van 1995 had de waard een agrarische functie. Klei en zand uit de waard is gebruikt voor ophoging van de dijken in de omgeving. Het gebied is daarna als een natuur- en landschapsgebied ingericht en beheerd.

Munnikenland (Staatsbosbeheer)

De dijk met uitsluitend een fietspad loopt vanaf Brakel langs de Brakelse Benedenwaarden. Een groot uiterwaardengebied dat onlangs samen met gedeelten van Munnikenland is afgegraven en opnieuw is ingericht. Het project Munnikenland is in het kader van het Programma Ruimte voor de Rivier in de wijde omgeving van Slot Loevestein uitgevoerd. Bij hoge waterstanden in de rivier de Waal zoals in de winter 2017-2018, vormt het gebied rond Slot Loevestein een belangrijk buffergebied om hoge waterstanden in de Waal en Merwede enigszins te kunnen verlagen. Verderop is de oude rivierdijk afgegraven en is een nieuwe dijk – de Wakkere Dijk - verder van de rivier komen te liggen. Bovendien kan bij zeer hoge waterstanden rivierwater van de Waal over het Munnikenland in de Afgedamde Maas stromen. De Wakkere Dijk is extra hoog en breed uitgevoerd. Deze dijk kan bij hoog water als vluchtheuvel dienen voor onder meer de Grote Grazers in het gebied.

© hans nunnikhoven – juli 2017 en juli 2018

Het gebied rond slot Loevestein heeft een ruige uiterwaardenvegetatie met een afwisseling van grasland, riet. struiken, bosschages en waterplassen. Grote grazers zijn belangrijk voor het groen- en landschapsbeheer. Kleine kuddes Konikpaarden en Rode Geuzen (runderen) lopen vrij in het gebied rond en zorgen ervoor dat de begroeiing niet al te uitbundig en te dicht wordt. Lees meer over de Grote Grazers op de website van Slot Loevestein. Onder 'natuur' is een informatieve brochure van Staatsbosbeheer te vinden over de Grote Grazers in Munnikenland. De brochure bevat tevens een handig overzichtskaartje van Munnikenland.

De Struikwaard (Brabants Landschap). Dit relatief kleine natuurgebied ligt langs de Afgedamde Maas. Tussen KNP 74 en KNP 69. Het natuurgebied is gecreëerd bij de aanleg van de dijk rond het jaar 2000. In het gebied met een gevarieerde riviernatuur is een wand aangebracht voor het nestelen van oeverzwaluwen. De wand is vanaf het fietspad te zien.

De Vestingsteden, Slot Loevestein en Fort Vuren

Fort Vuren is op het ogenblik multifunctioneel. Het oude verdedigingswerk van de Nieuwe Hollandse Waterlinie dateert uit 1848 en is te bezichtigen. Het fort is een prettige tussenstop om even wat te eten of te drinken. Dit kan binnen, of buiten op het terras. Er zijn mogelijkheden om te overnachten in een B&B of te kamperen met een kleine tent. Met uitzicht over de rivier.
Fort Vuren ligt pal tegenover Slot Loevestein. Op een afstand van ruim honderd meter ligt de aanlegplaats van de veerpont naar Slot Loevestein. Enkele honderden meters verder ligt het uiterwaardengebied De Hondswaard.
Meer Informatie onder meer op de websites:-www.wff.nl.- en op -www.nieuwehollandsewaterlinie.nl-.

Slot Loevestein is een slot uit de middeleeuwen, uit de 14^{e} eeuw. Het is gebouwd op het strategisch punt waar Maas en Waal samenstroomden. Het Slot heeft in de loop der eeuwen verschillende functies gehad. In het begin was het een belangrijk punt voor het heffen van tol voor schepen op de Maas en de Waal. Eveneens in het verre verleden was het Slot een gevangenis. Hugo de Groot heeft er gevangen gezeten. Algemeen bekend is zijn ontsnapping in een boekenkist.
Slot Loevestein was opgenomen in de Oude Hollandse Waterlinie. Het vormde later, in de 19^{e} en 20^{e} eeuw, een onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie.
Op het ogenblik is Slot Loevestein een museum. Bij het slot is er een mogelijkheid om wat te eten en te drinken. Er zijn overnachtingsmogelijkheden in de vorm van B&B. Slot Loevestein is net zo als vroeger karakteristiek en uniek gelegen in een groot uiterwaardengebied tussen Maas en Waal – het Munnikenland - een gebied met een lange historie. Rondom het Slot zijn uitgebreide wandelmogelijkheden. Het gebied is zo groot dat er zelfs een mooi fietstochtje gemaakt kan worden.
Zie voor verdere informatie de website:-www.slotloevestein.nl-.

Zaltbommel is een oude stad uit de middeleeuwen. De naam van de stad verwijst onder meer naar een hogere bewoonbare plek met veel bos. De verdedigingswerken rondom deze vestingstad dateren uit de 16^{e} eeuw zoals de stadsmuur en de omwalling met zeven bolwerken. Zaltbommel had een strategische ligging op het grensgebied tussen Brabant, Gelderland en Holland. De Bommelerwaard was nogal eens het

© hans nunnikhoven – juli 2017 en juli 2018

strijdtoneel van gewapende conflicten. Zaltbommel was desondanks tot in de 17e eeuw een welvarende handelsstad.
De stad is eeuwenlang een belangrijk verkeersknooppunt geweest en is dat heden ten dagen nog. De veerboot over de Waal heeft lange tijd geleden al plaats gemaakt voor een spoorwegbrug en verkeersbrug. Zaltbommel heeft sindsdien ook een spoorwegstation. De moderne en brede verkeersbrug is van recente datum en vervangt de oude verkeersbrug. De Martinus Nijhoffbrug is beeldbepalend in het rivierlandschap.
De gemeente Zaltbommel omvat naast de stad Zaltbommel sinds het eind van de 20e eeuw een gebied met een aanzienlijk aantal plaatsen in de Bommelerwaard. Zo liggen bijvoorbeeld Brakel, Slot Loevestein en Nederhemert binnen de gemeentegrens.
*****Aan de Markt in het centrum bevindt zich in het oude stadhuis het Toeristische Recreatief Informatie Punt Zaltbommel & Bommelerwaard.
Website:-www.tripzaltbommel.nl.-
*Het Stadskasteel Zaltbommel is een monumentaal pand in de binnenstad. Het pand staat ook bekend als het Maarten van Rossumhuis. Het is nu een museum. De collectie geeft een beeld van de geschiedenis van Zaltbommel en de Bommelerwaard. Daarnaast besteedt het museum veel aandacht aan het werk van Fiep Westendorp. Zij illustreerde een aantal werken van Annie M.G. Schmidt.
Website:-www.stadskasteelzaltbommel.nl-.
*Eten & Drinken. Diverse horecagelegenheden in de omgeving van de Waalkade en de Markt.

Woudrichem heeft als vestingstadje al meer dan 650 jaar stadsrechten. Het was onderdeel van de Oude Hollandse Waterlinie en in de 19e en 20e eeuw onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De strategische functie is in veel gebouwen en verdedigingswerken terug te vinden.
Tot de 50-er jaren van de 20e eeuw was de zoetwatervisserij in de grote rivieren een belangrijke bron van bestaan. Het stadje had allerlei visrechten. Tot het begin van de tweede helft van de vorige eeuw werden nog zalmen gevangen. In het buitengebied was en is landbouw belangrijk. Vanaf de jaren zeventig is watersport, toerisme en recreatie belangrijker geworden.

Het oude stadje is binnen de vesting zeer authentiek gebleven. Een wandeling geeft hier al snel een beeld van en is de moeite waard. De uitzichten vanaf de wallen aan de kant van de Maas, Waal en Merwede zijn bijzonder. De historische haven geeft een authentiek en karakteristiek beeld.

*VVV Altena-Biesbosch; Kerkstraat, Woudrichem; Website:-vvvaltenabiesbosch.nl
*Visserijmuseum Woudrichem. Dit museum geeft een vrijwel volledig overzicht van de Nederlandse riviervisserij. Een niet zo’n groot, maar wel een bijzonder museum; Kerkstraat, Woudrichem; website -www.visserijmuseumwoudrichem.nl-.
*Eten & Drinken. Diverse horecagelegenheden bevinden zich in het vestingstadje.
*Molen Nooit Gedagt. Nederlands enige achtkantige stellingmolen; Molenwinkel met streekproducten; website:-www.molennooitgedagt.nl-.

Gorinchem ligt aan de rivieren de Merwede en de Linge. De stad ontstond op de hoger gelegen gedeelten van de monding van de Linge als een nederzetting van vissers en boeren aan het begin van de middeleeuwen.

© hans nunnikhoven – juli 2017 en juli 2018

Gorinchem is een oude vestingstad. De stad was een garnizoensstad en maakte deel uit van de Oude Hollandse Waterlinie en de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De wallen met de stadsmuren met poorten en bastions geven nog steeds een beeld van de versterkingen uit een verleden tijd.

De stad was eeuwenlang een regionaal centrum voor handel onder meer in de vorm van overslag van goederen en markten. Ambachtelijke bedrijven en later industriële bedrijven ontstonden en groeiden er tot in de tweede helft van de vorige eeuw. In de tweede helft van de 20e eeuw en aan het begin van deze eeuw hebben enkele Nederlandse, internationaal georiënteerde bedrijven zich in de plaats gevestigd en uitgebreid. Diverse vormen van dienstverlening, waaronder onderwijs en medische zorg waren en zijn belangrijke functies van de stad. De woonfunctie van de plaats is in betekenis toegenomen.

De toeristische en recreatieve functies van de stad zijn de afgelopen decennia belangrijker geworden. De passantenhaven voor pleziervaartuigen in de gerestaureerde Lingehaven is hier een voorbeeld van. Een ander voorbeeld zijn de verbindingen en de dienstregeling van de veerdienst Riveer met een aantal plaatsen in de regio. Woudrichem, Slot Loevestein, Sleeuwijk en Werkendam (Brabantse Biesbosch) liggen met een vaartijd van circa 10-15 minuten vlakbij. In het zomerseizoen worden de veerponten meer en meer door recreanten en toeristen gebruikt.

Wandelingen langs de Lingehaven, over de Altenawal, Buiten de Waterpoort en Buiten de Dalempoort blijven bijzonder. Ze geven een indruk van verleden en heden van Gorinchem.

*VVV Gorinchem; Informatie en Winkel; Grote Markt, Gorinchem;
website: -www.vvvgorinchem.nl-.
*ANWB-winkel; Arkelstraat; -www.anwb-winkels/gorinchem.nl-.
*Gorcums Museum; Het museum is veelzijdig. Het belicht de geschiedenis van de stad en laat Gorcumse kunst van nu zien. In het museum is daarnaast veelal een tijdelijke tentoonstelling; Grote Markt, Gorinchem; website -www.gorcumsmuseum.nl-.
* Eten & Drinken. Diverse horecagelegenheden zijn aanwezig in Gorinchem. Bijvoorbeeld Buiten de Waterpoort en op de Grote Markt.

Overige Informatie

Fietsroute Rivierengebied is een rondrit

Een fietstocht kan ook op een ander punt van de route gestart worden. En een fietstocht kan even zo goed in tegengestelde richting worden afgelegd. De afstand van circa 58 km van de gehele route kan eenvoudigweg gehalveerd worden door met de veerpont Herwijnen-Brakel over te varen. Tussen KNP 04 en KNP 05.

Veerdiensten

Zie voor alle informatie over de veerdiensten de websites riveer.nl en voetveerwoudrichem.nl. In het zomerseizoen zijn er veel mogelijkheden. In de andere seizoenen zijn de mogelijkheden beperkter.

© hans nunnikhoven – juli 2017 en juli 2018

Belangrijk is om de (laatste) afvaarttijden in de gaten te houden tijdens de fietstocht. De fiets- en voetveren varen tot in de namiddag en niet tot in de avond.

Laatste boot gemist in Woudrichem. Naar het eindpunt in Gorinchem fietsen is altijd mogelijk via de rivierdijk richting Sleeuwijk en vervolgens via de Merwedebrug en de rivierdijk naar Gorinchem. De afstand is ongeveer tien kilometer. Een andere mogelijkheid is om van de watertaxi gebruik te maken.

Let bij de veerdiensten op voordelige tarieven en op speciale dag- en trajectkaarten. Een 10-vaartenkaart is omgerekend ongeveer dertig procent voordeliger.
Voor de veerdienst Zaltbommel-Slot Loevestein geldt het tarief 'dagkaart incl. Zaltbommel'. Deze dagkaart is de gehele dag op alle veerboten van Riveer te gebruiken. Houd hier aan het begin van de dag rekening mee.
Let op: Voor het op bestelling gebruik maken van de watertaxi gelden andere tarieven.

Treinverbindingen
Gorinchem en Zaltbommel hebben treinstations met goede treinverbindingen. De treinstations bevinden zich circa twee kilometer van de fietsroute. De treinverbindingen bieden ook de mogelijkheid om de helft van de route te fietsen. Van station naar station.
Zaltbommel heeft een treinstation op de treinverbinding Utrecht-Geldermalsen-'s-Hertogenbosch. Om op de fietsroute te komen: fietst vanaf het station over de Oude Stationsweg en de Kon. Wilhelminaweg richting het centrum van Zaltbommel. Passeer het viaduct onder de snelweg, sla rechtsaf en neem het fietspad van de Martinus Nijhoffbrug (A2). Het fietspad loopt parallel aan de verkeersweg. Sla voor de fietsroute na circa 700 meter linksaf en neem het fietspad richting Zaltbommel. Na circa 100 meter is bij de T-splitsing, KNP 78. Dit is een knooppunt van de fietsroute. Vervolg de route linksaf over de Waalbandijk richting Zaltbommel, de Waalkade en KNP 65.

Gorinchem heeft een treinstation op de treinverbinding Geldermalsen-Gorinchem-Dordrecht. Verbinding naar of vanaf Zaltbommel is mogelijk door over te stappen in Geldermalsen.
De afstand van het treinstation tot KNP 50 bij Buiten de Waterpoort is circa twee kilometer. De route is als volgt:
Vanaf het treinstation rechtsaf de Stationsweg volgen naar de rotonde (circa 200 meter). Deze rotonde driekwart rond. Via de Lange brug richting het centrum. Bij de tweede rotonde rechtdoor en over de Korte brug. Vervolgens de bordjes voor de veerponten Woudrichem en Sleeuwijk en/of KNP 50 blijven volgen. Een fietsroute is de volgende: Fiets de Westwagenstraat in en sla na ruim honderd meter rechtsaf en fiets de Pompstraat in. Volg de scherpe bocht naar links en fiets de Torenstraat in tot aan de kruising bij de kerk. Sla bij deze kruising rechtsaf en volg de Boerenstraat. Deze straat buigt aan het einde naar links en wordt Krabsteeg. Sla bij de T-splitsing rechtsaf en volg daarna de Tolsteeg linksaf omhoog. Sla bovenaan de straat, rechtsaf naar Buiten de Waterpoort - KNP 50.

© hans nunnikhoven – juli 2017 en juli 2018

Campings en andere overnachtingsmogelijkheden

Voor degenen die plannen hebben om tijdens, voor of na een fietstocht te overnachten zijn er verschillende overnachtingsmogelijkheden. Kampeermogelijkheden zijn er in Vuren (Fort Vuren; uitsluitend kleine tenten), in Herwijnen (Camping De Zwaan), Woudrichem (Camping de Mosterdpot), Recreatiegebied Het Lingebos aan de noordoostkant van Gorinchem (Camping de Lievelinge). Zie voor B&B 's in de omgeving bijvoorbeeld bedandbreakfast.nl. en/of kijk op de websites van de VVV.

Weersomstandigheden

Bij een fietstocht is het altijd belangrijk om rekening te houden met de (verwachte) weersomstandigheden. De Fietsroute Rivierengebied ligt in een open rivierengebied waar wind en regen vrij spel hebben. Tegen een vrij krachtige wind (5 Bft) in fietsen kan al lastig zijn. Zeker als het regent.

Oplaadmogelijkheden voor elektrische fietsen

Er zijn een beperkt aantal oplaadpunten op de route. In Zaltbommel is een oplaadpunt bij het TRIP bij het stadhuis aan de Markt. Slot Loevestein heeft een oplaadpunt. In Woudrichem is een oplaadpunt bij restaurant De Pannekoekenbakker aan de Schapenwal. En in Gorinchem is een oplaadpunt bij Petit Restaurant Boulevard – Buiten de Waterpoort.

Fiets huren? In Gorinchem zijn (elektrische) fietsen te huren aan de Lingehaven bij de Lingesluis aan het Eind. Het verhuurpunt ligt op nog geen 100 meter van KNP 50.

hans nunnikhoven – juli 2017/ juli 2018

© hans nunnikhoven – juli 2017 en juli 2018